

“Fer de pagès és una manera de viure, de fer, de parlar i de ser”

Joan Comasòlivas i Font (Matadepera, Vallès Occidental, 1966), director de l'Arxiu Històric de Sabadell, publica a l'Editorial Moll la novel·la *Conill amb sajolida*, premi Ciutat de Palma Llorenç Villalonga 2009. Ha elaborat diversos treballs en matèria arxivística i ha editat textos històrics. És la seva primera novel·la.

—**El conill amb sajolida que cuina una padrina, i dona títol a un capítol gastronòmic, és un plat conegut?**

—Es pot fer perfectament però no és un plat de referència estrictament. És una al·legoria a dos productes de la terra molt fàcils d'obtenir per als pagesos del Vallès de l'època.

—**Al Vallès la pressió urbanística ha fet desaparèixer la vida de pagès, com expliqueu. No hi hauria desaparegut igualment sense aquesta pressió?**

—La vida a pagès és una vida dura i té molts inconvenients, perquè els ingressos hi són insegurs, això és evident. La proposta d'interpretació que faig al llibre és que al final de tot no és culpa només de la pressió urbanística, sinó de la confluència de projectes econòmics, polítics i socials que tenen lloc amb la victòria franquista. Abans de la guerra civil, el paisatge del Vallès era similar al del Penedès, perquè a més de blat i oliveres, la vinya hi predominava, i la vinya desapareix per culpa de la nova situació creada després de la guerra.

—**Quina situació es crea, amb referència al camp?**

—El règim republicà va obrir una esclota perquè els masovers fossin propietaris i així, invertissin al camp. Després de la guerra això es talla i ens trobem amb uns pocs propietaris que acumulen moltes terres i que veuen que faran diners urbanitzant la terra, no pas mantenint-hi el conreu i la vinya. Al Vallès això va ser determinant perquè hi havia una convivència entre el règim franquista i una manera graponera de desenvolupar aquest projecte especulatiu.

—**Heu dit que la vida a pagès és dura, però la novel·la reivindica aquesta vida, que sembla idíl·lica.**

—És que la vida a pagès va íntimament lligada al medi natural i, a més, es pot millorar, amb la mecanització. Una cosa és clara: fer de pagès és una manera de viure, de fer, de parlar i

JORDI PLAY
Joan Comasòlivas i Font publica a l'Editorial Moll la seva primera novel·la, *Conill amb sajolida*.

de ser. I això, a més a més, és així mil·lenàriament. És la cultura mediterrània de la vinya i l'olivera, del cereal i l'ametlla. Encara que sigui una vida dura, molts pagesos no es veuen tancats en una fàbrica, fent un horari.

—**El parlar. Voleu ser realista i poseu en cursiva els dialectalismes, els ieismes i els castellanismes. Però he vist que transcriviu, en boca de la gent, un “doncs”, com cal, però també un col·loquial “dons”, en cursiva. Que potser corresponen a pronunciacions diferents?**

—En primer lloc he de dir que no són un gran expert en la llengua perquè no sóc filòleg. No vull passar pel que no sóc. Ho he posat així, però no sé si es encertat o no.

—**Cada capítol s'obre un amb refrany a tall d'epígraf. No sempre he vist la relació del refrany amb el capítol.**

—No sempre en té. No volia fer una llista de refranys i frases

fetes. En canvi, com a epígrafs són com uns esquitxos de saviesa popular. Són filosofia pura.

—**Molts topònims són reals. Però d'on surt el nom de la ciutat, Terradell?**

—D'unir Terrassa i Sabadell. De cadascun, n'agafo allò que m'abellix.

—**Franco presideix una ballada de sardanes a Torroella de Montgrí, lluny del Vallès. És un fet real?**

—No, és inventat. El fet és que a Franco li agradaven els balls regionals. I —en tinc la foto— una cobla va tocar l'himne nacional i els balladors van alçar el braç. No sé on es va fer la foto. Penso que va ser al bosc de can Feu, a Sabadell.

—**La novel·la té una clara voluntat etnogràfica. El novel·lista vol explicar una forma de viure, una forma d'expressar-se, i afegeix escenes costumistes a la trama.**

—Sí. Això és cert.

—**Els refranys i les frases fetes formen part, demostreu, de la llengua col·loquial del pagès.**

—Efectivament. I les hi he incloses sense documentar-me. Les he incorporades a la meua manera d'expressar-me, dels meus pares. No n'he anat a buscar cap, les porto al barret.

Lluís Bonada